

Közegészségügy és egészségügyi szakpolitikák szakosztály kivonatai

---

Marosvásárhelyi óvodapedagógusok érzelmi intelligenciájának mérése

Szerző(k):

Gálpál Kinga (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Krizbai Tímea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, egyetemi adjunktus)

Kivonat:

Jelen vizsgálat célja a Marosvásárhelyen dolgozó óvónők érzelmi intelligenciájának mérése, valamint a kor, illetve a lakóhely adta különbségek vizsgálata. Eszközként Reuven Bar-On 5-faktoros érzelmi intelligencia kérdőívét használva, majd az adatokat az SPSS statisztika programban elemezve az alábbi eredményeket lehet kimutatni: az óvónők érzelmi intelligenciája 76,85%, ami csak kicsivel haladja meg a normál értékküszöböt (66,6%). A fiatal és idős, valamint a városi, illetve falusi környezetben élő óvónők intelligenciája között nincs szignifikáns különbség.

A vizsgálat fontossága abba áll, hogy a gyerekek óvodáskorban fejlődnek a legtöbbet érzelmi, valamint szociális szinten, így a megfelelő, tehát magas érzelmi intelligenciával rendelkező nevelő rendkívüli fontossággal bír. Ezen területen Marosvásárhelyen ez az első ilyen vizsgálat.

Kulcsszavak:

Munkahelyi stressz hatása az egészségre két marosvásárhelyi vállalatnál

Szerző(k):

Gálfi Brigitta-Melinda (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Sántha Ágnes (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

A stressz „a szervezet nem specifikus válasza bármilyen igénybevételre” (Selye, 1997). Dolgozatom elméleti háttereként a munkahelyi stressz hatásmechanizmusát, a stresszorok jellemzőit, valamint a munka és egészség közti kapcsolatot tárgyalom. Vizsgálatom empirikus része két marosvásárhelyi vállalat alkalmazottai körében méri fel a munkahelyi stressz mértékét és befolyásoló tényezőit. Céloom a munkahelyi stressz egészségre gyakorolt hatásának kimutatása.

Kérdőíves módszerrel vizsgáltam az alkalmazottak jelenlegi munkakörülményeit, valamint a stresszt

okozó tényezőket. Az eredményeket az SPSS statisztikai program segítségével dolgoztam fel. A dolgozat végén következtetéseket fogalmazok meg, valamint javaslatokat teszek a munkahelyi stresszártalmak kivédésére.

Kulcsszavak:

A Sapientiás diáklányok mellrákról és a mellrákkampányokról szerzett ismeretei, valamint a mellrákra való hajlamosságuk vizsgálata, szemben a mai nőideálnak való megfelelni akarással

Szerző(k):

Pongrácz Edith (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Bakos Levente (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, egyetemi adjunktus)

Kivonat:

Bevezetés:

A fiatal lányok személyiségfejlődésére és magatartására nagy hatással van a mai nőideálról kialakított kép, amelyet ma leginkább a média közvetít. A lányok saját mellükről kialakított képét is ez alapján alakítják ki. A kialakított képek alapján döntenek el, hogy elégedettek-e saját mellükkel, túl kicsinek vagy túl nagyoknak tartják. A fiatal lányok egészségmagatartása nagyban befolyásolja a mellrák kialakulását is.

Célkitűzések:

Kutatásom célja felmérni a sapientiás diáklányok mellrákról, és mellrákkampányokról szerzett ismereteit, a bennük kialakított képet a mai nőideálról, valamint a mellrákra való általános hajlamosságukat.

Módszerek és eszközök:

A vizsgálati populációm 100 sapientiás lányból áll. Kérdőíves módszerrel dolgoztam, amely 19 kérdésből áll. Kérdőívemnek 4 része van. Első része a mellrákkampányok és mellrák ismertségét méri fel. Második része a mell egészségével kapcsolatos kérdéseket tartalmazza. Harmadik része az egyéb kampányok hatását vizsgálja a magatartásukra, és a negyedik része egy általános kockázatfelmérés.

Eredmények:

A felmérésből kiderült, hogy különböző egészségkampányoknak hatása van a sapientiás lányok mellükkel kapcsolatos magatartására, és egészségmagatartására. Annak ellenére, hogy a mellrákkampányokat hasznosnak tartják, nem igazán vennének részt bennük.

Következtetések:

Kutatásom igazolta hipotézisemet, miszerint a mellrákkampányok marketingkommunikációjának ösztönző ereje nagyon kis mértékben terjed ki a fiatalabb generációkra. Az eredmények alapján fontosnak tartom a kifejezetten a fiatalabb generációt megcélzó mellrákkampányok megszervezésének szükségességét.

Kulcsszavak:

Egyetemisták táplálkozása tanulmányi, illetve vizsgaidőben

Szerző(k):

Tőkés Beáta (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Sántha Ágnes (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Dolgozatom témája az egyetemisták táplálkozása. Kvantitatív módszerrel vizsgálom, hogyan alakul étkezésük, és mennyire figyelnek oda egészségi állapotukra a tanév folyamán illetve vizsgaidőszakban, majd összehasonlítom a két időszakra jellemző táplálkozási szokásaikat. Célom annak vizsgálata, hogy mely időszakban hogyan jellemezhető a táplálkozásuk, és hogy milyen táplálékokat fogyasztanak. A vizsgálatot kérdőíves módszerrel végeztem: 50 diákot kérdeztem meg az Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen, illetve szintén 50 diákot a Sapientia EMTE marosvásárhelyi karán. A kérdőív azt vizsgálta, hogy milyen táplálékokat, illetve mennyi folyadékot és kávéat visznek be a szervezetükbe, és mennyire figyelnek az egészségi állapotukra.

Az adatokat SPSS statisztikai program segítségével dolgoztam fel. Dolgozatom végén választ szeretnék kapni arra, hogy mely időszakban fordítanak nagyobb figyelmet a táplálkozásra és az egészségükre a diákok. A kutatás eredményei a gyakorlatban hasznosíthatók, lehetséges jövőbeli egészség- és életmód-tanácsadás alapját képezhetik.

Kulcsszavak:

A humor hatása az egészségi állapotra marosvásárhelyi egyetemisták körében

Szerző(k):

Kalapács Dalma (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szolgáltatások és szakpolitikák szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Lukács Márton Réka (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Bevezetés:

Naponta találkozunk az emberek a humorral, képesek vicces helyzeteken, képeken nevetni, hangot adni örömeiknek, annak, hogy ők valamit akkor és ott viccesnek találtak. Működik megnevetetni egymást, mégis feltevődik a kérdés, hogy mi is a humor? Mitől is lesz valami vicces? Nehéz a humorra egy standard, konkrét meghatározást adni. Számos kutatás megerősíti azt a tényt, hogy a humor a megküzdés egyik fajtája, ami segít abban, hogy a stresszes élethelyzetek kezelhetővé, elviselhetővé váljanak.

Kutatásom célja felmérni, hogy Marosvásárhelyen (a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, valamint az Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem) tanuló egyetemisták egészségi állapotára, egészségmagatartására milyen hatással van a humor.

Módszerek és eszközök:

A vizsgálati populáció 120 Marosvásárhelyen tanuló egyetemistából áll, melyből 60 egyetemista a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen, míg 60 a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti

Egyetemen tanul. A kérdőív a demográfiai valamint az antropometriai adatokon kívül a humorral, gyógyszerhasználattal, orvosi ellenőrzéssel, egészségmagatartással kapcsolatos kérdéseket tartalmazott. A standardizált kérdőívekből a *Megküzdési módok* kérdőívet (Lazarus 1980) tartalmazta. A kérdőív kitöltése önkéntes és névtelen volt.

Eredmények:

A nemek eloszlása: 33,3 %-a fiú (40 fiú), 66,7%-a lány (80). Szignifikáns különbség ($p=0,01$) tapasztalható a fiúk és lányok között a problémák elemzését illetően, a lányok hajlamosabbak egy adott problémát több ideig elemezni a fiúkkal szemben.

Az egyetemisták 54,2 %-a válaszolta azt, hogy jó humorérzéssel rendelkezik, illetve ezen egyetemistákat mások is humorosnak tartanak.

Azok az egyetemisták, akik jó humorérzéssel rendelkeznek, nagyobb mértékben tanúsítanak egészségkárosító magatartást, cigarettáznak, alkoholt is nagyobb gyakorisággal fogyasztanak, viszont ez a különbség nem mutatkozott szignifikánsnak ($p=0,289$).

Következtetések:

A kapott eredmények azt mutatják, hogy azok az egyetemisták, akik jó humorérzéssel rendelkeznek, kevésbé foglalkoznak az egészségükkel, több rizikótényező van jelen életükbe, ami abból adódik, hogy hajlamosak a betegséget is humorosan felfogni. Azok az egyetemisták, akik kisebb humorérzéssel rendelkeznek, jobban figyelnek egészségükre, mert a betegséget egy nagyon nehéz élethelyzetnek élik meg.

A lányok és fiúk között fellelhető különbség arra enged következtetni, hogy a lányok többsége hajlamosabb jobban beleélni magát a nehéz helyzetbe, illetve kevésbé tud viccet csinálni egy problémából, míg a fiúk hajlamosabbak könnyebben túllépni a nehézségeken egy kis humor segítségével.

Kulcsszavak: humor, egészségi állapot, egészségmagatartás, egyetemisták

Facebook-szindróma gyerekek és fiatalok körében

Szerző(k):

Kiss Andrea Beáta (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szolgáltatások és szakpolitikák szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Krizbai Tímea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, egyetemi adjunktus)

Kivonat:

Napjainkban a Facebook egyre nagyobb teret hódít mindannyiunk életében. A mai gyerekek és fiatalok képezik az ún. Facebook-generációt.

Dolgozatom fő célja az, hogy felmérjem, milyen hatással van a Facebook erre az új generációra. Nekik már manapság nem úgy telnek a napjaik, hogy kimennek a szabadba játszani, sportolni vagy éppen csak relaxálni, hanem egész nap bent ülnek a házban, s idejük nagy részét a számítógép előtt töltik, s különböző szocializációs oldalakon próbálnak új barátokra szert tenni. S ha ez még nem volna elég, akkor azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy milyen káros a Facebook az egészséges testi és főleg lelki fejlődésre.

A kérdőív segítségével arra keresem a választ, hogy a gyerekek és a fiatalok hány órát töltenek a Facebook előtt naponta; hogy mire használják; mennyire publikusak az adataik; odafigyelnek-e arra, hogy milyen jellegű képeket töltenek fel magukról; s főként, hogy ez mennyire hat ki a hétköznapijukra. A túlzott Facebook-használat meggátolja a valódi emberi kapcsolatok és érzések kialakulását, valamint elveszi azt az értékes szabadidőt, amit sportolással tölthetnénk, s ugyanakkor sokszor az egészséges étkezésünkre

is kihat.

A kutatás során elért eredmények meglepőek, mivel egyesek nagyon sok időt töltenek a Facebook előtt. Az általános iskolások átlagban 0-30 perc közötti időt töltenek az oldal előtt, míg az egyetemisták átlagban 1 és 2 óra közötti időt, tehát szignifikáns különbség van a két korosztály között a Facebook használati ideje szempontjából (átlag=2,19; átlag=2,81; $p<0,05$). Természetesen ide azok a diákok is beletartoznak számolva, akik egyáltalán nem használják a Facebookot, s azok a diákok is, akik akár 4 óránál is több időt töltenek előtte. Meglepő módon akadt olyan diák is, akinek egyáltalán nincsen Facebook-profilja. Lassanként a fiatalok többsége képtelenné válik a közösségbeli interakcióra és kommunikációra, s ezáltal a barátság fogalma nagyban átértékelődött, valamint jellemző lett a képmutatás és az önmegjátszás is.

Kulcsszavak:

Az egészségnevelés helye és szerepe a romániai oktatási rendszerbe

Szerző(k):

Kerekes Timea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Fodor László (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, egyetemi docens)

Kivonat:

Dolgozatom elméleti háttereként az egészségnevelés kérdését tárgyalom az iskolai oktatás viszonylatában, az egészségmagatartást és ennek befolyásoló tényezőit főként serdülőkorban, valamint az egészségnevelési órák fontosságát. Vizsgálatom empirikus része 14–18 éves diákok körében méri a fiatalok egészségi állapotát és az egészségi magatartásukat befolyásoló tényezőket. Célom az egészségnevelési órák hasznosságának bebizonyítása.

Kérdőíves módszerrel vizsgáltam a diákok egészségmagatartását, valamint az, hogy mennyire igénylik az egészségnevelési órákat. Az eredményeket az SPSS statisztikai program segítségével dolgoztam fel, befejezőként pedig a saját véleményemet írtam le az egészségnevelési órák helyéről és szerepéről a romániai oktatási rendszerben.

Kulcsszavak:

Egyetértő, illetve kétetértő ikerpárok egészség-magatartásának, valamint testsúly-elégedettségének összehasonlító vizsgálata

Szerző(k):

Bartha Timea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Krizbai Tímea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhely, egyetemi adjunktus)

Kivonat:

Bevezetés: Számos kutatás azt vizsgálja, hogy a genetikai tényezők milyen arányban befolyásolják az azonos génekkel rendelkező, de külön környezetben nevelkedett egyiptetű ikrek, illetve különböző génekkel rendelkező, de azonos környezetben nevelkedett kétpetű ikerpárok testtömeg-indexét, illetve egészségmagatartását (Stunkard és mtsai 1990).

A jelen vizsgálat célja: összehasonlítani az egyiptetű, illetve kétpetű ikerpárok táplálkozási szokásait, egészségükhöz való viszonyulását, valamint saját testükkel való elégedettségüket.

Módszerek: A vizsgálatban 48 ikerpár vett részt, amelyből 19 egyiptetű és 29 kétpetű iker. Az ikerpárok átlagéletkora 20 év. A mérőeszköz az egészségértékre vonatkozó kérdések mellett a táplálkozási szokásaikra kérdezett rá, szociális háttérükre, jövőorientáltságukra, illetve a Testi attitűdök teszt (BAT, Body Attitude Test) segítségével a saját testtel való elégedettséget mértük.

Eredmények: A kétpetű és egyiptetű ikerpárok különbséget mutatnak a testi attitűdöket illetően. Az egyiptetű ikrek saját testtel való elégedettsége szignifikánsan korrelál ($r=0,96$), míg a kétpetű ikrek esetében ez a korreláció jóval alacsonyabb ($r=0,50$).

Az egészséges életmód iránti fontosság is nagymértékben eltér a két csoportnál. Az egyiptetű ikrek esetében szignifikáns korrelációt találtunk az egészségértéket illetően ($r=0,64$), egyformán fontosnak találják azt, és hasonló étkezési szokásaik vannak. A kétpetű ikrek esetében nem volt szignifikáns korreláció ($r=0,09$), a testvérpárok eltérően vélekedtek az egészségről.

Következtetések: Eredményeim alapján minél hasonlóbb genetikai állománnyal rendelkezik két testvér (egyiptetű ikrek), annál magasabb a hasonlóság az egészségi állapotukat, saját testi attitűdjeiket illetően. A genetikai háttér tehát nagymértékben meghatározza ezeket a folyamatokat is.

Kulcsszavak: egészségmagatartás, saját testtel való elégedetlenség, jövőorientáltság, egészségérték

Iskolai egészségnevelés a Sövér Elek Technológiai Líceumban

Szerző(k):

Baricz Enikő (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

drd. Horváth Zsófia (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Az egészséggel összefüggő életminőségben a társadalmi szerepvállalás szorosan összekapcsolódik az életmóddal. A felnövekvő generációk életminőségének megalapozása egészségmagatartásuk formálásán keresztül az iskolai egészségnevelés egyik kiemelt feladata.

Dolgozatom célja a fiatalok egészséges életmódjának, az egészségnevelésről való informáltságuknak, és az egészségnevelés fontosságának felmérése. Szeretnék megvizsgálni azt, hogy a fiatalok mennyire vannak tisztában az egészségnevelés témájával, és fontosnak tartják-e azt az életük során. Az adatgyűjtés a Hargita megyei Sövér Elek technológiai líceum 9., 10. és 11-ik osztályos diákok populációjában történt. A kérdőív kiterjedt arra, hogy hallottak-e az iskolában egészséges életmódról vagy egészség nevelésről, és szükség lenne-e egy egészségnevelő szakemberre az iskolájukban.

Feltételezzük, hogy a diákok nem informáltak eléggé az egészséges életmódról, de fontosnak tartják az egészséges életmódot, ezért szükségük lenne egészségnevelő tanárra.

Kulcsszavak: egészségnevelés, iskolai egészségnevelés, serdülők, egészséges életmód

Agresszív és proszociális viselkedés vizsgálata óvodáscsoportokban

Szerző(k):

Szalma István (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások, 3. év)

Irányító tanár(ok):

drd. Szentes Erzsébet (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, egyetemi adjunktus)

Kivonat:

Az óvodáskorú gyermekek számára egyre fontosabbá válik a közösségi lét. Ebben a korban a csoportokban érvényesülő szabályok új értelmezést nyernek a gyermekek életvitele, mindennapjai szempontjából. Az óvodások az értelmi, testi és érzelmi fejlődés szempontjából is jelentős változásokon mennek át. Éppen ezért igen lényeges az agresszív és a proszociális jelenségre való odafigyelés. Leendő szakemberként az egészség szempontból is fontos odafigyelnünk a gyerekek társas kapcsolataira, az egészséges szocializáció, az egészséges fejlődés kontextusában vizsgálva az együttműködést, támogatást, együttérzést, bántást, peremre szorulást vagy az agressziót, valamint a csoportokban zajló tanulást, tapasztalatszerzést.

Jelen vizsgálat célja az óvodáskorú gyermekek egymás közti agresszív, illetve proszociális viselkedésének tanulmányozása. Célunk annak megfigyelése, hogy az óvodai csoportok mindennapjaiban ezek a jelenségek és viselkedésformák milyen mértékben vannak jelenen, hogyan befolyásolják a gyermekeknek szervezett programok menetét, milyen megoldási lehetőségekkel találkozunk, illetve azt, hogy a gyerekek, illetve az óvónők hogyan kezelik a konfliktushelyzeteket.

Két módszer alkalmazására is vállalkozunk, ezek a megfigyelés és az interjú. Munkánk során vállaljuk a kvalitatív megközelítésre jellemző munkastílust, törekedve az aprólékosságára, a részletekben és egyedi esetekben rejlő lehetőségekre. A vizsgálat eredményei jól hasznosíthatók lesznek az óvodáskorú gyermekekkel való munka szempontjából, az óvodás csoportok számára szervezett egészségnevelési programok megalapozását is szolgálják.

Kulcsszavak: agresszió, proszociális viselkedés, óvodáskor

Csillag születik! A család és az iskola szerepe a tehetség kibontakoztatásában

Szerző(k):

Burian Erika (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 1. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Kovács Réka Rozália (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Mottó:

„Van egy téveszme, hogy a lángelmét nem lehet elnyomni, az utat tör magának. Csodát tör utat! Nincs könnyebb dolog, mint egy lángelmét elnyomni, mert az nagyon érzékeny. Azt úgy el lehet fűjni és taposni,

mintha ott sem lett volna.”

Szent-Györgyi Albert

Dolgozatomban a tehetség kibontakoztatásának lehetőségeire, a tehetség mibenlétére, meghatározóira keresem a választ. A számtalan befolyásoló tényező közül, melyek szerepet játszanak a tehetség felkarolásában vagy elnyomásában, két lényeges faktorra, a családra és az iskolára helyezem a hangsúlyt.

Meghatározó, hogy a gyermek milyen családba születik bele, hogy a szülők mennyire segítik gyermekük tehetségének kibontakozását, ugyanis a tehetség megfelelő támogatás hiányában háttérbe szorul. Az iskola hatása szintén döntő, mivel megfelelő iskolai környezet, oktatás, a pedagógussal kialakított építő kapcsolat ellensúlyozhatja a család esetleges hiányosságait, nagymértékben elősegítheti a tehetség kibontakozását. Minden gyermeknek, a családi háttértől függetlenül, joga van a tanuláshoz, az iskolába járáshoz, tudásanyagának, tehetségének fejlesztéséhez. Ebben a tekintetben az iskola ellensúlyozhatja a családi hiányosságokat, biztosíthatja a tehetség felszínre kerülésének lehetőségét.

Kutatásom során a tehetséget befolyásoló tényezők közül a család és az iskola hatásaira, lehetőségeire fókuszálok, az elméleti bevezetőben összegzem a különböző tehetség-meghatározásokat, Renzuli, Mönks és Czeizel Endre tehetség modelljeit, melyet a kérdőíves vizsgálat bemutatása követ.

Kulcsszavak:

Az egészséges életmódot meghatározó faktorok vizsgálata

Szerző(k):

Szakács Sándor Tihamér (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgálatok szak, 1. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Kovács Réka Rozália (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Az egészséges életmód kialakulása nem egyik napról a másikra történik, számos tényező összhatásaként fokozatosan alakul. Dolgozatomban a meghatározó tényezők közül a testi és lelki harmóniát, a táplálkozást, a mozgást helyezem a vizsgálódás középpontjába. Az elméleti bevezetőben meghatározom az alapfogalmakat, részletezem az egészséges életmódot befolyásoló tényezőket, melyek ugyanakkor hozzájárulnak a különböző betegségek megelőzéséhez. A dolgozatom jelentősebb részét a kutatási beszámoló képezi, melynek során bemutatom a felmért célcsoportot, az alkalmazott vizsgálati módszereket, valamint a kutatás eredményeit.

Kulcsszavak:

A Szent Balázs Alapítvány által végzett prevenciós tevékenység hatékonyságának vizsgálata

Szerző(k):

Bicsak Mátyás (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Kovács Réka Rozália (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Dolgozatom témája a Szent Balázs Alapítvány által végzett prevenciós tevékenységek hatékonyságának vizsgálata.

A Szent Balázs Alapítvány jelenleg általános és középiskolákban tart előadásokat egészségnevelés-egészségfejlesztés, fogászati prevenció, valamint függőségek témakörben.

A kutatásom a középiskolásoknak tartott prevenciós előadásokra, az egészségnevelés-egészségfejlesztési programok vizsgálatára fókuszál.

Feltételezem, hogy a Szent Balázs Alapítvány által végzett prevenciós előadások hatékony információátadásra képesek, és kellő mértékben növelik a fiatalok egészségtudatát és egészségmagatartását, illetve evési attitűdjét, melyeket a kutatásomban kérdőív segítségével vizsgálok (előmérés-utómérés). Az eredményeket az SPSS statisztikai program segítségével dolgoztam fel.

A dolgozat végén következtetéseket fogalmazok meg, valamint felhívom a prevenciós programot szervező és tartó szakemberek, önkéntesek figyelmét az esetleges hiányosságokra, gyenge pontokra, valamint azokra a tevékenységekre, amelyekkel növelni lehet a hatékonyságot.

Kulcsszavak:

Népegészségügyi szűrővizsgálatok fontossága a XXI. században

Szerző(k):

Kiss Lilla- Beáta (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Kovács Réka Rozália (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Ugye, milyen csodálatos! Az emberi szervezet a világ egyik legcsodálatosabb szerkezete. Mindamellet, hogy csodás szerkezet, a minket körülvevő környezetben, szférában megtalálható baktériumok, vírusok, betegségek megtámadhatják, akár tönkre is tehetik a „szerkezetet”. Védőbástyaként az emberiség fejlődése során alakultak ki azok az egyéni, csoportos és társadalmi normák, amelyek az egészségről és betegségről kialakult képzetekre alapozva alkotják az egészségkultúrát.

Az egészségkultúra az egészségnevelés fontos eleme, az ember viszonya saját maga, valamint embertársai egészségéhez. Más megfogalmazásban: az egészségkultúra az egészség megőrzésére, helyreállítására és fejlesztésére irányuló közösségi cél- és eszközrendszer a hozzá kapcsolódó egyéni és közösségi magatartással együtt. Három szint különíthető el:

1. az ember biológiai, lélektani és társadalmi sajátosságairól szóló tudományos ismeretek elsajátítása;
2. az egészséges életmód alapszabályainak az ismerete, egészséges magatartás kialakítása;
3. az ismeretek és szabályok alkalmazása a mindennapi életben.

Az orvoslás korszakait tekintve a XXI. században már olyannyira fejlett körülményekről beszélhetünk, amelyekben olyan berendezések, technikák és módszerek állnak a szakemberek rendelkezésére, amelyek segítségével megállapíthatóak különböző betegségek, és többnyire orvosolni és gyógyítani is

tudják azokat. Ezen technikák közé sorolhatók a szűrővizsgálatok, melyeknek célja a betegség tüneteit nem mutató (tünetmentes) személy esetleges betegségének vagy kórmegelőző állapotának, a betegségre hajlamosító kockázati tényezőknek korai felismerése.

Dolgozatomban a szűrővizsgálatok fontosságáról lesz szó, illetve azokról a motivációkról, amelyek befolyásolják a személyeket abbéli döntésükben, hogy részt vegyenek ilyen vizsgálatokon, vagy távol maradjanak tőle. Vizsgálódásom homlokerében nem annyira a szűrővizsgálatok medicinális vonatkozásai állnak, mint a célszemélyek motiváltsága, melynek háttérében felvázolódik a korosztály, családi állapot, iskolai végzettség, munkakör, társadalmi helyzet hatása.

Kulcsszavak:

A szülők dohányzási szokásainak hatása a gyerekek dohányzási szokásainak kialakulására

Szerző(k):

Kovács Edina (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Krizbai Tímea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, egyetemi adjunktus)

Kivonat:

A kutatás témája a szülők dohányzási szokásainak hatása a gyerekek dohányzási szokásainak kialakulására. A vizsgálat arra a kérdésre keresett választ, hogy befolyásolják-e a szülők dohányzási szokásai a gyerekek dohányzási szokásainak kialakulását.

Módszerek: A jelen kutatás során alkalmazott kérdőív 24 kérdést tartalmaz, amelynek első 12 kérdése a szülőkre vonatkozik, és olyan kérdésekre keresi a választ, mint például: dohányzott-e a gyerekek előtt kiskorukban? Próbálja-e kerülni a gyerekek előtti dohányzást? Hogyan viszonyul ahhoz, hogy gyermeke dohányzik? A kérdőív második része a fiatalabb generációra vonatkozik, és olyan kérdéseket tartalmaz, mint: hány éves korában szívta el az első szál cigarettát? Mivel volt, amikor először rágyújtott? Miért dohányzik? Hogyan viszonyulnak ahhoz, hogy szüleik dohányoznak? Azt is megkérdeztük, hogy szerintük befolyásolta-e dohányzásuk kialakulását az, hogy szüleik is dohányoznak. A kérdőívet összesen 60 család töltötte ki, fele-fele arányban dohányzó és nem dohányzó szülők és azoknak gyermekei.

Eredmények: A vizsgálat eredménye egyértelműen bizonyítja, hogy azokban a családokban, ahol a szülők dohányoznak, a gyerekek nagy százaléka követi szüleik egészségkárosító magatartását. Emellett a megkérdezett dohányzó fiatalok bevallása szerint elég nagy százaléka tartotta lehetségesnek, hogy a szüleik dohányzási szokásai hatással voltak káros szenvedélyük kialakulására.

Következtetések: A kapott adatok arra hívják fel a figyelmet, hogy a szülőknek jobban oda kellene figyelniük arra, hogy milyen példát mutatnak gyermekeiknek, milyen életmódot folytatnak és építenek be a család életébe.

Kulcsszavak: dohányzás, szülő, gyermek, befolyásolás

Az *orthorexia nervosa* jelenségének vizsgálata orvostanhallgatók körében

Szerző(k):

Albert Henrietta (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Közegészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Krizbai Tímea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, egyetemi adjunktus)

Kivonat:

Bevezetés: A *bulimia nervosa* és az *anorexia nervosa* már régóta széles körben ismert betegségek. Azonban az utóbbi pár évben egy újfajta betegségről írtak a szakemberek. Az evéssel kapcsolatos legújabb zavarok egyikét *orthorexia nervosa*-nak nevezik. Az *orthorexia nervosa* tulajdonképpen az egészséges életre való törekvések eltúlzása, gyakran említik a modern szükségyszerűség és az evészavartünetek viszonyának. Szennyezett környezetünk rákényszerít arra, hogy elgondolkozzunk, vajon elég vitamin van zöldségeinkben, vagy mennyire károsak a tartósítószeresek. Ez az elővigyázatossági eljárás rendben is lenne, de vannak olyan személyek, akik túl sok időt töltenek a bioételek felkutatásával és előkészítésével. Az *orthorexia nervosa*-ban az egészségesség túlzásba vitele válik kényszerszerűvé. A személy csak egészséges vagy annak tartott ételeket hajlandó elfogyasztani, rengeteg időt foglalkozik az ételek beszerzésével és annak előállításával.

A jelen vizsgálat célja: a jelen vizsgálatom célja felmérni és elemezni az orvostanhallgatók táplálkozási szokásait a nem egészségügyi képzést végzők táplálkozási szokásaival szemben.

Módszerek: a jelen vizsgálatomban az *orthorexia nervosa* jelenséget mérem fel orvostan-, illetve egészségügyi képzést nem végző hallgatók körében. A felmérést kérdőív segítségével végzem, mely a demográfiai adatok mellett a táplálkozási preferenciákra, életvitelre és egészségi állapotra kérdez rá. A válaszadás anonim és önkéntes. A kutatás során kapott válaszokat összesítve, matematikai-statisztikai módszerekkel, számítógéppel dolgozom fel.

Eredmények: Az egészségügyben tanuló egyetemisták sokkal inkább odafigyelnek táplálkozási szokásaikra, egészségmagatartásukra, mint a más intézményekben tanuló hallgatók. Az *orthorexia* tünetei nagyobb mértékben megjelennek az orvostanhallgatók körében.

Következtetések: Az eredményeim alapján arra a következtetésre jutottam, hogy nagy mennyiségben befolyásolja az egyén magatartását, hogy tanulmányait milyen intézményben végzi.

Kulcsszavak: orthorexia nervosa, egészségmagatartás, egészségérték

Otthonban nevelkedő fiatalok egészségmagatartása

Szerző(k):

Gálfi Emőke (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Közegészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

drd. Horváth Zsófia (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Absztrakt: A modern társadalomban nagyon fontossá vált az egészséget befolyásoló tényezőknek a vizsgálata. Azonban a kutatások azt is bebizonyították, hogy nem csupán a rizikótényezők feltárása a

fontos, hanem előnybe kerül a preventív tényezőknek a felkutatása és megerősítése is. Az egészségkárosító magatartás leginkább a serdülőkorú gyerekekre jellemző, azonban fontos megvizsgálni, hogy hogyan változik ez a családban, illetve gyerekotthonban élő serdülők körében. Jelen tanulmány a gyerekotthonban, illetve családban élő fiatalok egészségmagatartását vizsgálja. Kutatásunk célja megvizsgálni és feltárni, hogy hogyan vélekednek a fiatalok egészségi állapotukról, mit tesznek az egészséges életmód érdekében. További célok közé tartozik a jövőorientáltság, társas támogatás, étellel való elégedettség felmérése. Az adatgyűjtés a szovátai Szent József gyerekotthonban élő, 14 és 18 év közötti gyerekek körében történt. A kontrollcsoportot a marosvásárhelyi Református Kollégium véletlenszerűen kiválasztott 14–18 éves tanulói képezik. Feltételezésünk szerint különbség van e két csoport egészségmagatartása között.

Kulcsszavak: serdülőkor, egészségmagatartás, életmód

Az internet hatása az öndiagnosztizálásra és az öngyógyításra

Szerző(k):

Keszler Hanna (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

dr. Krizbai Tímea (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, egyetemi adjunktus)

Kivonat:

Bevezetés: Az internet korunkra jellemző gyorsasággal, mondhatni a semmiből tűnt fel és lépett be életünkbe. Olyan gyorsan és olyan intenzitással terjedt el, hogy időnk sem maradt tanulmányozni ezt az új környezetet, holott jelentős hatással lehet mindennapjainkra. Hatása számos esetben pozitívnak bizonyul, viszont jó néhány alkalommal ennek épp ellenkezője mutatkozik meg (Wallace, 2002; Warren, Streeter, 2005).

Célkitűzések: Jelen vizsgálat célja a fiatalok, illetve középkorúak körében történő internethasználati szokások feltérképezése, annak kutatása, hogy az egyént mi befolyásolja abban, hogy az internetes diagnosztizálást válassza az orvoshoz fordulás helyett, továbbá felmérni, hogy az egyének mennyire használják fel a világhálón található információkat saját gyógyításuk érdekében, valamint hogy ezek mennyire bizonyulnak hasznosnak.

Módszerek és eszközök: A vizsgálati populáció 80 fiatal (18–24 év), 80 fiatal felnőtt (25–34 év), illetve 80 felnőtt (35–60 év) egyénből áll.

A vizsgálatomat kérdőív segítségével végzem, mely a demográfiai adatok mellett az internetezési szokásokra kérdez rá, valamint arra, hogy milyen hatása van az internetnek az öndiagnosztizálásra és az öngyógyításra.

Eredmények: A fiatalok szignifikánsan többet interneteznek naponta, mint a fiatal felnőttek, illetve a felnőttek (mindkét esetben $p=0,000$). Ezen internetezési szokások mellett a megkérdezettek 86,3%-a a világhálón néz utána egészségügyi problémáinak, mielőtt orvoshoz fordulna, és csupán 13,7%-a az, aki az orvost választja elsőként. A fiatal korosztálynál a kényelem és az időmegtakarítás az, ami leginkább arra késztet, hogy az internetes diagnosztizálást válassza az orvoshoz fordulás helyett, ezzel szemben a felnőtt korosztályok inkább szeretnek maguk informálódni, és ezért döntenek a világháló mellett.

Következtetés: Eredményeim alapján megállapítható, hogy az emberek egészségügyi problémáikkal ma már szinte minden esetben előbb fordulnak az internethez, mint az orvoshoz.

Kulcsszavak:

Idősek mentális egészségének vizsgálata

Szerző(k):

Soós Anna-Mária (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Egészségügyi szakpolitikák és szolgáltatások szak, 3. év)

Irányító tanár(ok):

drd. Horváth Zsófia (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, tanársegéd)

Kivonat:

Összefoglaló:

Az idősek jelenleg a világ legdinamikusabban növekvő népessége, ezért fontossá váltak az időskori mentális egészséget vizsgáló kutatások, valamint az időskori jóllét javítását célzó tevékenységek, az egészségmegőrző programok.

Jelen tanulmány célja az egyedül élő és a családban élő idősek mentális egészségének felmérése és összehasonlítása. A kutatásban azokat az építő és romboló tényezőket vizsgáltuk, amelyek befolyásolják a mentális egészséget, illetve előidézhetik a mentális zavarokat. Az adatgyűjtés a 60-74 év közötti egyedül, valamint családban élő idősek populációjában történt. Az önkitöltéses kérdőív kiterjedt az idősek mentális betegségére (depresszió), egészségi állapotára, az élettel való elégedettségére és az esetleges halálfélelemre.

Feltételezzük, hogy az egyedül élő idősek körében sokkal gyakoribb a depresszió, a demencia és az elszigetelődés, mint a családban élő időseknél.

Kulcsszavak: időskor, mentális egészség, mentális betegségek, gyógyszerhasználat